

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

безперервного професійного навчання аудиторів

напрямок: *управління ефективністю*

тема: «Оцінка ефективності бізнесу як ключова
вимога сертифікації аудитора.

Модуль-3 – Вплив поведінкових аспектів та
зовнішніх факторів на вибір моделі оцінювання
ефективності бізнесу»

Укладач:

Гнилицька Лариса Володимирівна – доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та бізнес-консалтингу Київського національного
економічного університету ім. Вадима Гетьмана, сертифікований бухгалтер-
практик САР.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	5
ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	7
ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	8
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	8
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	9

ВСТУП

Актуальність теми. Міжнародний сертифікат визнаної професійної організації - це не просто рядок у резюме. Він додає бали навіть сертифікованому аудитору в гонитві за престижною посадою, адже згідно до ст. 23 Закону про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність (далі Закон про аудит) сертифікат визнаної профорганізації є достатньою вимогою для того, щоб вважати аудитора кваліфікованим для проведення аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

До найбільш затребуваних сертифікаційних програм в аудиторському середовищі України, що визнані на рівні Міністерства фінансів та ОСНАД України відносять АССА, яку було обрано як основний фреймворк для забезпечення відповідності українських фахівців міжнародним вимогам до професії. Документи цієї професійної організацій є дозвільними для провадження діяльності аудитора на рівні з національною атестацією, передбаченою ст. 19 Закону про аудит. Визнання підтверджує, що екзаменаційні програми та процедури АССА відповідають вимогам для отримання статусу аудитора в Україні.

Одним з найбільш новаторських блоків сертифікації АССА в контексті класичних знань та навичок аудитора є рівень F-5, який фокусує увагу на формуванні уявлень аудитора щодо різноманітних методик оцінювання ефективності бізнесу. Адже сучасні запити стейкхолдерів до аудиторського судження спрямовані не лише на підтвердження достовірності фінансової звітності та оцінювання перспективи збереження безперервності діяльності, а й на визначення резервів підвищення ефективності бізнесу. Тому в сучасних умовах одним із найбільш затребуваних напрямів аудиту поряд з аудитом фінансової звітності стає операційний аудит або аудит ефективності.

Реалізація завдань аудиту ефективності висуває принципово нові вимоги до методів проведення аудиторської перевірки. Результативність такого аудиту

безпосередньо залежить від рівня професійної підготовки та компетентності аудиторів, їх уміння узагальнювати інформацію та на її основі обґрунтовувати пріоритетність прийняття управлінських рішень.

Ці обставини й обумовлюють дуалістичну природу освітнього заходу, спрямованого, з одного боку, на удосконалення сучасної практики виконання завдань з аудиту в контексті розширення запитів стейкхолдерів, а з іншого – на безпосередню підготовку аудиторів до складання іспиту (рівень F-5) за програмою АССА.

Предметом освітньої програми є сукупність методичних підходів та аналітичних моделей оцінювання діяльності об'єкта перевірки в контексті пріоритетності запитів окремих груп стейкхолдерів до показників інтерпретації ефективності на основі використання фінансової та нефінансової інформації.

Мета освітнього заходу полягає у розширенні уявлень аудиторів про можливості оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки як на основі фінансової, так і нефінансової інформації з урахуванням впливу зовнішніх чинників. Це буде мати значну практичну користь для підвищення професійного рівня аудиторів в контексті міжнародних вимог до професії та покращення якості надання аудиторських послуг.

Відповідно до поставленої мети передбачено виконання таких **завдань освітнього заходу**:

- обґрунтування складу показників, що з високим ступенем імовірності дозволяють інтерпретувати досягнутий стан фінансової ефективності об'єкта перевірки;
- визначення особливостей оцінювання ефективності в неприбуткових організаціях та окреслення складу показників, що характеризують економічність та результативність їх діяльності;
- окреслення переваг та недоліків окремих аналітичних моделей оцінювання ефективності, які гуртуються виключно на фінансових даних;
- характеристика збалансованої системи економічних показників в контексті оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки;

- обґрунтування необхідності врахування зовнішніх факторів при оцінюванні ефективності діяльності об'єкта перевірки;
- інтерпретація ефективності в контексті інформаційних потреб окремих груп зацікавлених осіб;
- обґрунтування складу показників оцінювання ефективності окремих структурних підрозділів об'єкта перевірки;
- визначення завдання трансфертного ціноутворення в контексті оцінювання ефективності окремих підрозділів та підприємства в цілому;
- обґрунтування моделі формування трансфертної ціни.

Освітній захід може слугувати окремим етапом підготовки аудитора до здачі іспита (рівень F-5) за програмою АССА.

Загальна тривалість програми – 8 (вісім) годин, в тому числі 3 (три) години лекцій та 5 (п'ять) годин практичних занять, яка розрахована на 2 календарні дні.

Обсяг Програми складається із 4 (чотирьох) тем:

Тема 1. Ключові показники оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки

Тема 2. Зовнішні фактори та поведінкові аспекти

Тема 3. Оцінювання ефективності підрозділів

Тема 4. Вплив поведінкових аспектів на аналіз ефективності

1. ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Програма освітнього заходу розрахована на 8 (вісім) годин.

Тривалість освітнього заходу – 8 годин, яка розрахована на 2 календарні дні.

Обсяг програми – 8 годин, в тому числі 3 годин лекцій та 5 годин практичних занять:

(години)

№ теми	Назва теми	Обсяг	Лекції	Практичні заняття
1-й день				
1.	Ключові показники оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки	3	1	2
2.	Зовнішні фактори та поведінкові аспекти	1	0,5	0,5
2-й день				
3.	Оцінювання ефективності підрозділів	3,5	1	2,5
4.	Вплив поведінкових аспектів на аналіз ефективності	0,5	0,5	
Всього тривалість заходу		8	3	5

2. ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Тема 1. Ключові показники оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки

Обґрунтування складу показників фінансової ефективності, що характеризують рентабельність, ліквідність, оборотність та інвестиційну привабливість об'єкта перевірки. Оцінка ефективності в некомерційних організаціях. Концепція «три Є» та параметри оцінювання ефективності неприбуткових організацій. Проблеми, пов'язані з використанням фінансових показників для моніторингу ефективності.

Нефінансові показники ефективності. Характеристика збалансованої системи економічних показників в контексті оцінювання ефективності діяльності. Переваги та недоліки збалансованої системи економічних показників в контексті оцінювання ефективності діяльності.

Тема 2. Зовнішні фактори та поведінкові аспекти

Обґрунтування необхідності врахування зовнішніх факторів при оцінюванні ефективності. Інтерпретація ефективності в контексті інформаційних

потреб окремих груп зацікавлених осіб. Показники оцінювання ефективності з позицій ключових стейкхолдерів об'єкта перевірки: кредиторів, покупців, працівників, керівництва та держави.

Тема 3. Оцінювання ефективності підрозділів

Використання ROI та RI (залишковий прибуток) в процесі оцінювання ефективності діяльності окремих підрозділів. Сутність показника ROI при оцінюванні ефективності діяльності структурних підрозділів об'єкта перевірки. Переваги та недоліки ROI як показника ефективності.

Сутність показника RI при оцінюванні ефективності діяльності структурних підрозділів об'єкта перевірки. Переваги та недоліки RI як показника ефективності.

Завдання трансфертного ціноутворення в контексті оцінювання ефективності окремих підрозділів та підприємства в цілому. Методи формування трансфертної ціни. Переваги та недоліки ринкового підходу до формування трансфертної ціни. Переваги та недоліки витратного підходу до формування трансфертної ціни. Способи вирішення протиріч між центрами відповідальності при встановленні трансфертної ціни. Методологія прийняття рішення щодо вибору моделі формування трансфертної ціни.

Тема 4. Вплив поведінкових аспектів на аналіз ефективності

Фактори, що впливають на поведінку менеджерів при виконанні ними планових (нормативних) показників ефективності. Дисфункціональність відхилень в сучасному бізнес-середовищі.

3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Методичне забезпечення Програми освітнього заходу включає:

- навчально-методичний посібник, який містить: опорний конспект лекцій за темами освітнього заходу та набір практичних ситуацій;
- презентаційний матеріал.

4. ФОРМИ ТА МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Дана Програма буде проводитись:

- в очній формі в навчальній аудиторії або
- в дистанційній формі в онлайн-режимі з застосуванням платформи ZOOM.

Форма проведення освітнього заходу залежить від узгодженої політики й рішень Президента, Уряду та Верховної Ради щодо проведення необхідних соціально-економічних заходів пов'язаних з військовим станом.

Місце проведення освітнього заходу:

- при очній формі в навчальній аудиторії – м. Запоріжжя, м. Києва, інших регіони України з урахуванням заявок поданих аудиторами щодо обраної теми освітнього заходу.
- в дистанційній формі – м. Запоріжжя, м. Київ через застосуванням платформи ZOOM.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

За наслідками участі в освітньому заході аудитори мають опановувати **навики та вміння** щодо:

- застосування моделей оцінювання фінансової ефективності діяльності об'єкта перевірки на основі показників рентабельності, оборотності, ліквідності та інвестиційної привабливості;
- використання концепції «3-Є» при оцінюванні ефективності неприбуткових організацій;
- застосування збалансованої системи економічних показників для

оцінювання ефективності діяльності об'єкта перевірки;

- інтерпретації ефективності в контексті інформаційних потреб окремих груп зацікавлених осіб;
- використання ROI та RI (залишковий прибуток) в процесі оцінювання ефективності діяльності окремих підрозділів;
- вибору методичних підходів до формування трансфертної ціни;
- надання рекомендацій щодо вирішення протиріч між центрами відповідальності при встановленні трансфертної ціни;
- виявлення факторів, які впливають на поведінку менеджерів при виконанні ними планових показників ефективності.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р., № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
2. АССА: Управление эффективностью бизнеса. Учебник. АТС International, 2022. 565 с.
3. Дон Р.Хенсен, Меріен М Моувен. Управлінський облік: пер. з англ. Київ: Міленіум, 2002. 974 с.
4. Bromwich M. The case for Strategic Management accounting, the role of accounting information for strategy in competitive Markets, Accounting, Organization and Society, 1990, 1, p. 27-46.
5. Ira Novianty. Strategic Management Accounting: Challenges in Accounting Practices. Research Journal of Finance and Accounting, 2015.